

ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ АВТОРСЬКОГО ШРИФТУ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ТИПОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Дубневич М.М.¹, Сельменська З.М.²

1. Національний університет «Львівська Політехніка» вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-7089-0190> e-mail: dubnevychmyroslava@gmail.com

2. Національний університет «Львівська Політехніка» вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9514-7923> e-mail: zorselm@gmail.com

У статті розглянуто комплексний процес створення нової авторської шрифтової гарнітури як результат поєднання художньо-проектних, типографічних та технологічних рішень. Обґрунтовано актуальність розроблення оригінальних шрифтів у контексті розвитку цифрових комунікацій, зростання вимог до візуальної ідентичності та необхідності формування національно орієнтованого типографічного середовища.

Проаналізовано основні етапи шрифтового проектування: формування концепції та стилістичного образу гарнітури; дослідження аналогів і визначення функціонального призначення шрифту; побудова базових графем і пропорційної системи; розроблення модульної сітки, ритміки та міжлітерних інтервалів; цифрова векторизація знаків; оптимізація кернінгу та трекінгу; тестування читабельності у різних масштабах і носіях відтворення. Особливу увагу приділено особливостям проектування кириличного набору, узгодженню графічної пластики літер та забезпеченню цілісності шрифтової системи.

Визначено критерії якості авторської гарнітури, зокрема функціональність, ергономічність, технологічну коректність, візуальну стабільність і адаптивність до сучасних видавничо-поліграфічних та цифрових середовищ. Практичні результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі дизайнерських спеціальностей, а також у професійній діяльності з розроблення корпоративних та експериментальних шрифтів.

Ключові слова: типографіка, гарнітура, графема, гліф, FontLab, FontForge, контраст шрифту, динаміка шрифту.

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства типографіка набуває стратегічного значення як інструмент комунікації, збереження культурної ідентичності та формування інформаційного простору. Шрифт є не лише технічним засобом відтворення текстової інформації, а й важливим елементом візуальної культури, що впливає на читабельність, емоційне сприйняття повідомлень, ергономіку інтерфейсів і загальну якість поліграфічної та електронної продукції. В умовах активного розвитку електронних медіа,

мобільних платформ, адаптивних вебінтерфейсів та цифрового друку вимоги до функціональних і естетичних характеристик шрифтів суттєво зростають.

Незважаючи на наявність значної кількості кирилических гарнітур, більшість з них були створені на основі російських або універсальних міжнародних типографічних моделей і не враховують у повному обсязі специфіку української графічної традиції, фонетики та орфографії. Особливості накреслення літер «г», «є», «ї», «і», а також діакритичних елементів, пропорцій рядкових і прописних знаків, міжлітерних інтервалів та ритмічної організації текстового полотна часто реалізуються компромісно, що негативно впливає на зручність читання та автентичність візуального образу українського тексту. Крім того, у багатьох цифрових шрифтах спостерігається недостатня оптимізація для екранного відображення, малих кеглів, високої щільності пікселів та різних технологій відтворення.

Актуальність розроблення нових гарнітур українських шрифтів зумовлена також потребою у стандартизації якості видавничої продукції в освітній, видавничій, рекламній та інформаційній сферах. Формування власної національної шрифтової екосистеми сприяє підвищенню рівня мовної та культурної самодостатності, зменшенню залежності від запозичених графічних рішень, а також розвитку вітчизняної школи шрифтового дизайну. Водночас сучасні шрифти повинні відповідати вимогам універсального дизайну, інклюзивності, доступності для осіб з порушеннями зору, а також сумісності з міжнародними стандартами цифрової типографіки.

Окремої уваги потребує питання адаптації шрифтових гарнітур до різних технологій відтворення: офсетного, струменевого та цифрового друку, електронних дисплеїв, електронного паперу, доповненої та віртуальної реальності. Варіативні шрифти, розширені таблиці OpenType, алгоритми автоматичного кернінгу та хінтингу створюють нові можливості, але водночас висувають підвищені вимоги до якості початкової шрифтової розробки та метричних параметрів гарнітури.

Таким чином, необхідність створення нових гарнітур українських шрифтів зумовлюється комплексом культурних, технологічних, ергономічних і нормативних чинників. Наукове обґрунтування принципів їх проєктування, оцінювання читабельності, візуальної стабільності та відтворюваності є важливим завданням сучасних досліджень у галузі графічного дизайну, поліграфії та цифрових комунікацій, що визначає актуальність даної розробки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження, присвячені шрифтовому дизайну, типографіці та читабельності текстів, посідають значне місце в академічних і прикладних студіях графічного дизайну, когнітивної психології сприйняття та цифрової комунікації. Світова наукова література охоплює широкий спектр питань від історії розвитку шрифтів і класичної каліграфії до сучасних технологій векторного конструювання гарнітур, адаптивного дизайну та доступності. За останні два десятиліття зросла кількість публікацій, що досліджують вплив типографічних параметрів на читабельність, швидкість розпізнавання символів, візуальну втому та якість сприйняття інформації в цифровому середовищі. Проте, значна частина цих праць належить до загальноєвропейського або англійського контексту, де кирилическі шрифтові системи розглядаються як вторинний об'єкт аналізу, а не як предмет цілеспрямованої розробки.

Український науковий дискурс щодо шрифтового дизайну і типографіки перебуває на стадії формування. Існують окремі публікації, присвячені історії української графічної культури та вживанню кирилических гарнітур у поліграфії та медіа, але системних досліджень, які б комплексно аналізували сучасний стан українських шрифтів, їх метричні властивості, адаптацію до цифрових середовищ і відповідність вимогам читабельності, суттєво бракує. У наукових журналах з дизайну і візуальної комунікації окремі статті розглядають питання локалізації інтерфейсів, проблеми відображення українських діакритичних символів та міжмовну сумісність шрифтів, але вони носять локальний характер і не формують узагальненої концептуальної бази для прикладної розробки нових гарнітур.

Міжнародні дослідники типографіки [2, 5], аналізують загальні принципи читабельності, роль контрасту та просторової організації символів, але їхні висновки рідко враховують специфіку кирилическої графіки або української мовної структури. Значна частина рекомендацій, що стосуються побудови оптимальних пропорцій літер, інтервалювання та кернінгу, розроблена на основі латинського алфавіту, що не завжди корелює з кількісно-якісними ідентичностями кирилических набірних систем. Водночас останні праці в галузі багатомовних типографічних систем [4, 8] звертають увагу на необхідність врахування фонетичних і графічних особливостей кожної мови при формуванні гарнітур, що створює теоретичну основу для аргументування потреби національних шрифтів.

У контексті української практики спостерігається зростання професійних розробок кирилических шрифтів дизайнерами, які використовують сучасні інструменти OpenType, Variable Fonts та адаптивні алгоритми рендерингу. Проте ці ініціативи, попри їхній практичний характер та значну художню цінність, не завжди підкріплені системними науковими дослідженнями, що оцінюють їхню читабельність, ергономіку, відповідність міжнародним стандартам та вплив на сприйняття в різних комунікативних контекстах. Відсутність міждисциплінарних підходів – зокрема поєднання дизайну, лінгвістики, психофізіології сприйняття та інформатики – призводить до того, що більшість шрифтів, попри художню виразність, не отримують узагальнених оцінок з погляду функціональності.

Аналіз наукових дискурсів також виявляє розрив між практичними виданнями дизайну шрифтів (каталоги, блогові публікації, кейси на дизайнерських платформах) та академічними джерелами, що фіксують емпіричні дані. Це створює середовище, де більшість знань поширюється не через рецензовані наукові канали, а через професійні мережі, що ускладнює інтеграцію українських досліджень у загальнонауковий науковий контекст.

Таким чином, сучасний стан проблеми характеризується явною необхідністю комплексних, міждисциплінарних і систематизованих досліджень, спрямованих на теоретичне обґрунтування та практичну розробку нових українських шрифтових гарнітур. Незважаючи на наявні фрагментарні напрацювання, відсутність узагальненої наукової моделі, що б поєднувала типографічні традиції, сучасні технології і специфіку української мови, залишається вагомим бар'єром розвитку вітчизняної шрифтової науки та практики.

Згідно інформації з професійного каталогу Rentafont, який є однією з найбільших колекцій кириличних шрифтів у світі [1], у його колекції доступно понад 6500 шрифтів з кирилицею. З них приблизно 2500 шрифтів створені українськими авторами. Таким чином, частка шрифтів українських авторів серед усіх кириличних шрифтів у загальному становить 38,5%. Ця частка — приблизна і базується на даних Rentafont — великого, але не єдиного каталогу кириличних шрифтів у світі. Загальна кількість кириличних шрифтів у світі (усі джерела, усі ліцензії) не підрахована в одному глобальному реєстрі. Також слід врахувати, що існує безліч кириличних шрифтів за межами Rentafont (на інших маркетплейсах, у відкритих репозиторіях, на GitHub, Google Fonts тощо), і частка українських серед них може бути нижчою чи вищою залежно від джерела.

Водночас розробка нових кириличних гарнітур, що ґрунтуються на українській автентичності, є особливо актуальною. Зокрема нещодавно Міністерство культури та інформаційної політики вийшло на засіданні Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики з пропозицією створити банк українських шрифтів та відмовитися від використання російських. У межах цієї ж ініціативи парламент планує відмовитись від використання у своїх внутрішніх документах російського шрифту «Іжиця» та похідних від нього [7]. У січні 2026 року Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики підтримав законопроект «Про посилення ролі української мови в утвердженні Української держави», який передбачає оновлення правопису та запровадження нового національного шрифту. Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук як один з авторів законопроекту зазначив, що недопустимо використовувати шрифти російського походження, як-от «Peterburg» або «Izhitsa», в офіційних актах і на державних відзнаках України [10].

Існуючий на сучасному етапі набір гарнітур варіюється від технічно оптимізованих для цифрового відображення до стилістично виразних, культурно спрямованих рішень. Проте навіть серед доступних шрифтів часто відсутня достатня стандартизація з огляду на читабельність, ергономіку та відповідність сучасним нормам UI/UX, що підсилює потребу в нових, спеціально розроблених українських гарнітурах для широкого спектра застосувань. З метою укріплення національної ідентичності через типографіку шрифтові гарнітури повинні не лише підтримувати повну українську кирилицю, а й відображати культурні, історичні або символічні контексти, що важливо для застосування у брендингу, політичних проєктах і культурних комунікаціях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розробка авторського шрифту є одним із найефективніших способів формування унікальної візуальної ідентичності бренду або видавничого продукту. На відміну від використання готових гарнітур, власний шрифт дозволяє створити неповторний характер комунікації, який повністю відповідає концепції та цінностям бренду. Такий шрифт стає не лише носієм тексту, а й важливим елементом візуальної мови, що відображає філософію та стиль організації.

Шрифт є одним з найважливіших композиційних засобів кожного проєкту видавничої та невидавничої продукції, нарівні з організацією образотворчого

простору та колірним вирішенням. Сучасна типографіка формує цікавість до всього тексту, підкреслює унікальність повідомлення та за допомогою зовнішнього вигляду графем формує у читача відповідне емоційне сприйняття вербальної інформації (рис. 1). Ці особливості обов'язково враховують розробники шрифтових гарнітур.

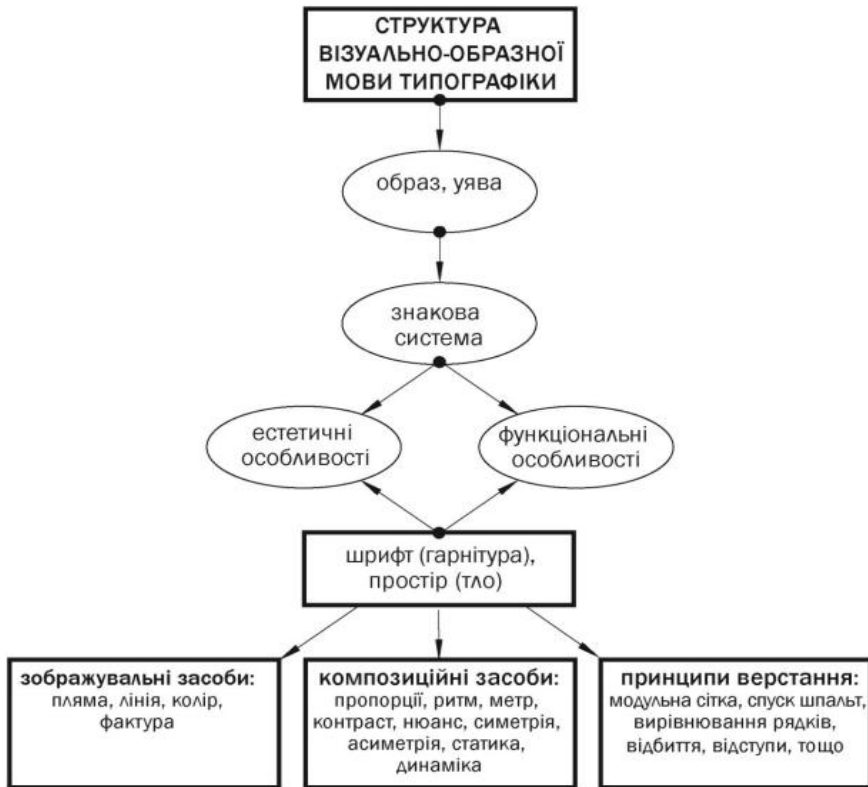

Рис. 1. Структура візуального образу шрифтової гарнітури [6]

Процес створення авторського шрифту поєднує творчий і технічний аспекти. На першому етапі формується концепція, де визначаються мета використання, тип шрифту (антиква, гротеск, рукописний тощо) та його емоційно-візуальні характеристики. Далі здійснюється ескізування базових знаків, аналіз пропорцій, інтерліньяжу та кернінгу. На завершальному етапі формується цифрова версія гарнітури у спеціалізованому програмному забезпеченні, наприклад, FontLab, Glyphs або RoboFont та ін., де проводиться технічне доопрацювання, створюються варіанти накреслень та оптимізуються метрики.

Створення авторської гарнітури шрифту, враховуючи усі сучасні інструменти та технології, на перший погляд може здатися легкою задачею. Тим не менш, це тривалий процес який

Розробка нової гарнітури розпочинається з формулювання концепції та пошуку ніші для конкретного шрифту, ідей та натхнення. Потрібно врахувати багато

факторів: яким задумується шрифт, яку філософію він в собі несе, що саме автор шрифту хоче ним відобразити, де і для чого буде використовуватися саме цей шрифт?

Згідно задуму автора шрифту, Філяс С.Р., студентки ІПМТ НУЛП, метою стало створити візуальну форму, що відповідала б сучасним тенденціям, при цьому розповідала про українську культуру та традиції, що дозволить інтегрувати Україну у світовий контекст типографіки. За візуальний орієнтир було обрано вінтажний дизайн українських театральних та рекламних афіш: видовжені капітельні літери, контраст – активні акценти, що привертають увагу, формують відповідний історичний контекст, при цьому є естетично красивими, відрізняються простотою штрихів та чіткою геометричністю форм. Такі типографічні характеристики можливо втілити саме у декоративному шрифті, призначеному для оформлення заголовків у виданнях, створення фокус-точки у постерах та банерах. Високий контраст, капітельні літери, без засічок, поєднання сучасної європейської геометрії з українською пластикою літер, натхненною вінтажними плакатами, кирилицею стародруків та українською каліграфією. Ще одна естетична характеристика, яку планується втілити у візуальному образі нової гарнітури – це прямі та різкі лінії базових конструкцій архітектурних споруд у якості основних штрихів у дизайні графем літер. Ці дизайнерські рішення було згруповано у мудборді, представленою на рис. 2. У сучасному інформаційному полі часто бракує структурованості, тому серед потоку інформаційного шуму люди перестали звертати увагу на деталі, а сприймають зміст лише загалом, не помічаючи деталей. Як і будівля, яка складається з окремих частин конструкції, так і найскладніший дизайн починається з найпростіших штрихів. Саме базовість та простоту взято за основу у дизайні гарнітури шрифту, що дозволить виділити його серед інших.

Рис. 2. Побудова мудборду на етапі розробки концепції шрифтової гарнітури

Наступним не менш важливим етапом у розробці шрифтової гарнітури є скетчинг. Процес скетчингу можна виконувати при допомозі графічного планшета у відповідному програмному забезпеченні для малювання або можна обрати і класичний метод при допомозі олівця та ручки (рис. 3).

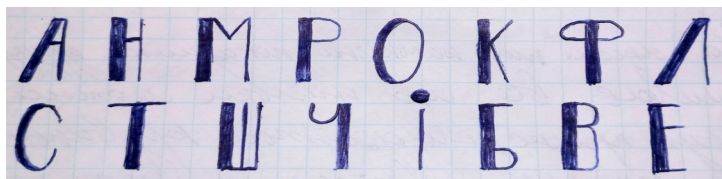

Рис. 3. Скетчинг шрифтових гліфів

Після творчого етапу необхідно реалізувати технічний етап вже безпосереднього створення шрифтових гліфів. У сучасному шрифтовому дизайні існує широкий спектр інструментів, що дозволяють реалізувати як традиційні, так і параметричні шрифти. Для створення власного шрифту використовуються спеціалізовані програми, серед яких найбільш поширеними є FontLab, Glyphs та FontForge. Вони надають можливість малювати гліфи у векторному форматі, налаштовувати контури та керувати опорними точками, що забезпечує точну форму літер. Додатково застосовуються інструменти для налаштування кернінгу, відстаней між літерами та оптимізації читабельності. Для тестування шрифту використовуються як внутрішні функції програм, так і зовнішні онлайн-платформи, наприклад, Axis Praxix. Важливим етапом є експорт готового шрифту у форматі OpenType Variable (.TTF або .OTF), що забезпечує його сумісність з різними видавничими та дизайнерськими програмами. Для графічного редагування та розробки окремих гліфів часто застосовуються додаткові редактори векторної графіки, зокрема Adobe Illustrator. Крім того, важливо враховувати типографічні стандарти та принципи гармонійного дизайну при розробці власного шрифту. Використання цих інструментів дозволяє створювати як практичні, так і естетично виразні шрифтові рішення для друкованих видань та електронних видань.

Для створення шрифту авторка обрала поєднання графічного редактора для оцифрування контурів шрифтових символів (рис. 4) та безкоштовну платформу FontForge для встановлення параметрів безпосередньо шрифтової гарнітури. Програмне забезпечення FontForge позиціонується у своєму сегменті як зручна у використанні платформа.

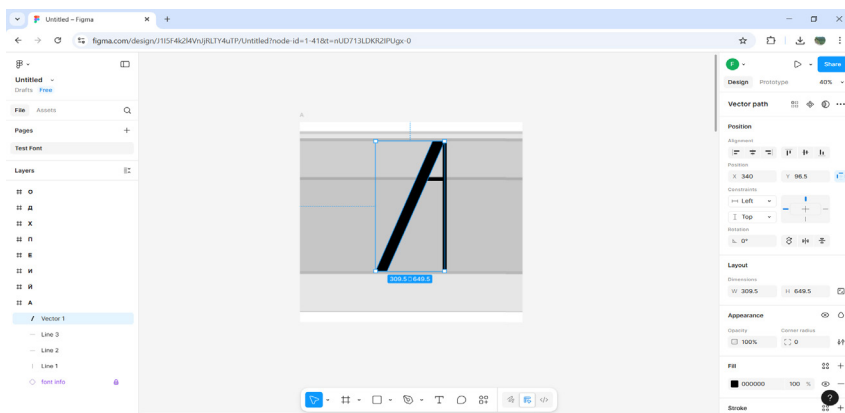

Рис. 4. Приклад створення контурів графем літер у графічному редакторі

Після створення базового набору графем української абетки їх імпортували у середовище програмного забезпечення FontForge, де опрацьовували остаточний рисунок літер та основні метрики, розробляли різні варіанти накреслень (рис. 5).

Дуже важливо правильно опрацювати технічні характеристики шрифту, щоб при його використанні не виникло жодних труднощів чи помилок, адже він має бути не лише естетично красивим, а й функціональним. Після усієї проробленої роботи завершальним етапом стає розширення набору символів, тестування та доопрацювання шрифту, а також експортування готового файлу зі шрифтовою гарнітурою.

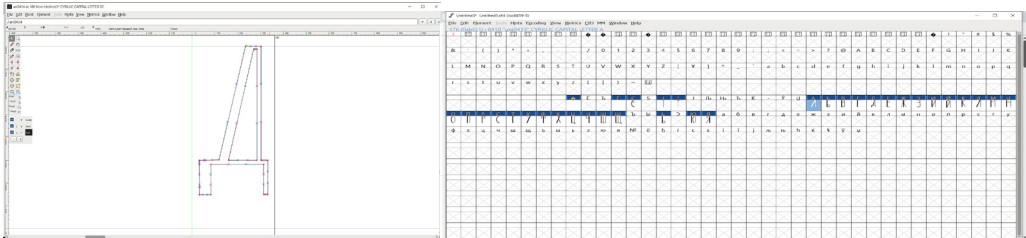

Рис. 5. Приклад робочих вікон програмного забезпечення FontForge

Розроблена шрифтова гарнітура (рис. 6) має стриманий геометричний характер, схожий на поєднання конструктивізму й ар-деко. Високі вертикалі, вузькі пропорції й сильний контраст товщини штрихів створюють відчуття стриманої елегантності. Він виглядає рукотворно, але вже має потенціал для цифрового шрифту. Згідно вихідного задуму у стилістиці шрифту реалізовано архітектурну естетику. Напис з таких літер можна використати для прикрашання фасадів будівель або використати у складі сучасного логотипу для бренду, що прагне виглядати вишукано й строго.

Створений шрифт характеризується впізнаваним характером: урбаністичний, сучасний, з ар-деко відтінком. Тому для гарнітури було обрано назву, яка передає його стриману силу, український дух і геометричну естетику – «Града», від староукраїнського слова “град” – місто або укріплення.

Thin High Contrast

ЯК СВОЄ ЩАСТЯ
ЗНАЙДЕШ, ТО НЕ
ВІДПУСКАЙ

- контраст шрифту - контрастний
- динаміка шрифту - статичний
- вага шрифту - легкий
- відкритість шрифту - відкритий
- ширина шрифту - вузький

Рис. 6. Приклад застосування шрифтової гарнітури «Града»

Шрифт “Града” — це заголовковий декоративний шрифт із високим контрастом і вузькими пропорціями. Він створений для ситуацій, де естетика важливі-

ша за функціональність текстового масиву, тобто де шрифт має “говорити” сам по собі: афіші, постери, вітальні плакати; логотипи культурних проєктів і брендів із українською ідентичністю; назви виставок, фестивалів, книжкових серій; заголовки у журналах або художніх каталогах; оформлення обкладинок (музичних альбомів, книжок, каталогів дизайну). Основні характеристики розробленої гарнітури: контрастний, статичний, легкий, відкритий та вузький, метричні характеристики відображено на рис. 7. Згідно міжнародної класифікації – thin high contrast.

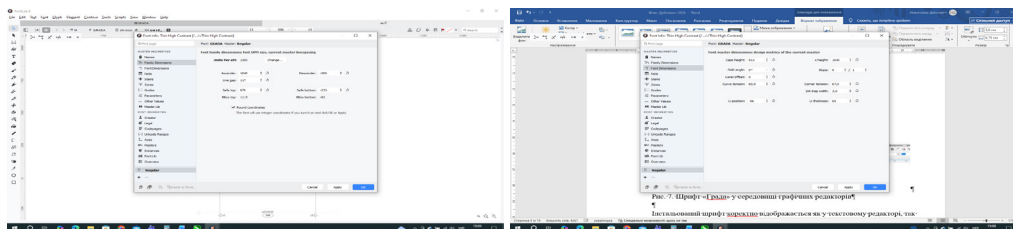

Рис. 7. Головні метрики шрифта «Града»

Статична структура літер створює у читача відчуття стабільності, а завдяки витягнутим вертикалям і контрасту – стриманій шляхетності. Українська автентичність гарнітури зчитується у ритмі та пропорціях, що нагадують архітектуру, вишивку, ручне письмо. Його краса – у балансі строгості й декоративності, тож він чудово працюватиме в дизайнах, де потрібна сила образу без надмірної експресії. Звичайно, що декоративність розробленого шрифта не дозволяє застосовувати його для складання довгих текстів, оскільки вузькі пропорції й високий контраст ускладнюють читання. Але завдяки своїм графічним формам може бути основою для брендового шрифтового логотипу – легко модифікується завдяки чіткій геометрії та ідеально працюватиме при великому кеглі (від 24 pt і вище). У парі з ним добре поєднуюватимуться гуманістичні гротески або антикви (наприклад, шрифти типу Open Sans, Spectral, Lora).

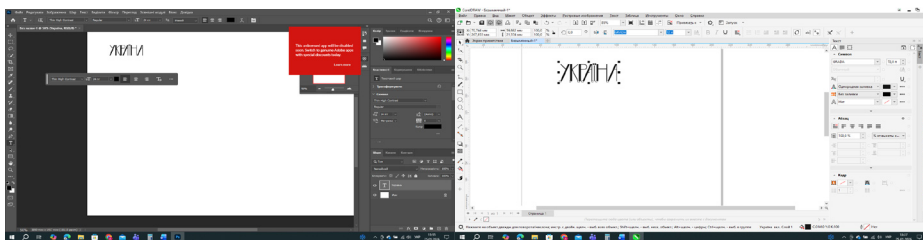

Рис. 8. Шрифт «Града» у середовищі графічних редакторів

Інсталюваний шрифт коректно відображається як у текстовому редакторі, так і у графічних редакторах векторної та піксельної графіки (рис. 8). Його можна успішно використовувати у графічному дизайні при створенні культурної айдентики, наприклад музейних брендів, фестивалів, уже вищезгаданих театральних афіш; для використання у книжковому дизайні (титольні сторінки, назви розділів);

плакати, виставкові або рекламні банери, а також для сувенірної продукції (листівки, етикетки, подарункове пакування).

Висновки. Галузь шрифтового дизайну продовжує активно розвиватися під впливом цифровізації та глобальної конкуренції на ринку друкованих і цифрових медіа. Однією з головних перспектив є подальше впровадження параметричних та варіативних шрифтів, що дозволяє дизайнерам створювати більш гнучкі та адаптивні рішення для різних форматів видань та екранів. Розроблений шрифт «Града» був представлений студенткою Філяс С.Р. на конкурсі студентських наукових робіт «Молодь і поліграфія» у НУ ЛП, яка отримала у результаті друге місце. Результати роботи можуть в подальшому бути використані на поліграфічного та редакційно-видавничого дизайну, а також у навчальній підготовці майбутніх професіоналів поліграфічно-видавничої справи. А створений авторський шрифт можна використовувати у розробці друкованих та електронних видань формуючи їхню візуальну ідентичність. Значну увагу на даному етапі набуває розробка авторських шрифтів із урахуванням національної ідентичності, що сприяє формуванню унікального візуального стилю друкованих продуктів і підвищує їх впізнаваність.

Подальший розвиток галузі передбачає інтеграцію шрифтового дизайну з інтелектуальними алгоритмами, зокрема штучним інтелектом та машинним навчанням, для автоматизації частини процесу створення шрифтів та оптимізації їх читабельності. Крім того, перспективним напрямом є дослідження впливу шрифтового дизайну на психологічне сприйняття читача, що дозволить більш точно адаптувати шрифти під цільову аудиторію.

Важливе значення матиме розвиток міждисциплінарних підходів, які поєднують графічний дизайн, типографіку, ергономіку та медіамистецтво, забезпечуючи комплексний підхід до формування візуальної комунікації. Очікується, що зростання попиту на цифрові видання та мультимедійні формати стимулюватиме появу нових технологій інтерактивного та динамічного шрифтового контенту.

Таким чином, перспективи розвитку шрифтового дизайну пов'язані з підвищенням його адаптивності, функціональності та здатності підсилювати візуальну ідентичність друкованих і цифрових видань, що робить галузь актуальною та динамічною для наукових та практичних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hrabovskyi, Y.; Minukhin, S.; Brynza, N. Development of an information support methodology for quality assessment of the prepress process. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, [S. l.], v. 6, n. 2 (120), p. 30–40, 2022. DOI: 10.15587/1729-4061.2022.266907. Disponível em: <https://journals.urau.ua/eejet/article/view/266907>. Acesso em: 20 feb. 2025.

2. Jack Astley, Hannah A.D. Keage, Ellen Kelson, Rebecca Callahan, Jessica Hofmann, Myra Thiessen, Mark Kohler, Scott Coussens, Font disfluency and reading performance in children: An event-related potential study, *Brain and Cognition*, Vol. 169, 2023, doi.org/10.1016/j.bandc.2023.105986.

3. Mayik L., Dubnevych M., Holubnyk T., Selmenska Z., Kovalskyi B. The information technology for the formation of high-quality visual content of newspaper publications // *CEUR Workshop Proceedings*. – 2024. – Vol. 3675 : Proceedings of the 5th International workshop

on intelligent information technologies & systems of information security with CEUR-WS, Khmelnytskyi, Ukraine, March 28, 2024.. – P. 52–71.

4. Vasiuta, S., Tymchenko, O., Kunanets, N., Sosnovska, O., & Khamula, O. (2021). Synthesis and research of a model of factors of infographics compositional design with elements of visual communication. CEUR Workshop Proceedings [this link is disabled](#). 303-322.

5. Wallace Shaun Towards Individuated Reading Experiences: Different Fonts Increase Reading Speed for Different Individuals ACM Transactions on Computer-Human Interaction Vol. 29, No. 4 (August 2022), pp. 1–56 <https://doi.org/10.1145/3502222>

6. Бережна О. Б. Типографіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. Б. Бережна, Т. Ю. Андрющенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 125 с.

7. Буняк В. У Верховній Раді пропонують оновити правопис і запровадити новий національний шрифт [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/246988/2026-01-14-u-verkhovniy-radi-proponuyut-onovyty-pravopys-i-zaprovadyty-novyy-natsionalnyy-shryft/>

8. Васюта, С.П., Хамула, О.Г., & Куць, Я.Й. (2020). Технологічні особливості створення шрифтів для електронних видань: монографія. Львів: Українська академія друкарства.

9. Кричевський В. Типографіка у термінах і образах [Електронний ресурс] / В. Кричевський. – Режим доступу : <http://www.stroganovka.ru/typography/tipografika-v-terminah-i-obrazah-vladimir-krichevskij.html>.

10. Мельник Р. В Україні створюють державний банк українських шрифтів [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/217024/2023-09-19-v-ukraini-stvoryat-derzhavnyy-bank-ukrainskykh-shryftiv/>

11. Роль і місце типографіки в графічному дизайні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.tpm.mdk.ksue.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=12:11&catid=1:2010-04-01-20-30-35&Itemid=18.

12. Шрифт в рекламі, психологія шрифту (газета, телебачення, інтернет, вулична реклама) [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://psiukrearth.ru/psihologija-biznesu/7757-idei-%20dlja-biznesu-jak-pravilno-sklasti-katalog.html>

13. Шрифти та їх застосування в дизайні етикетки і упаковки [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://tcd.kiev.ua/uk/dizajn-upakovki-stvorennya-etiketki/>

REFERENCES

1. Berezhna, O. B., & Andriushchenko, T. Yu. (2021). Typography [Electronic resource: textbook]. Kharkiv: Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics. 125 p.

2. Buniak, V. (2026, January 14). *The Verkhovna Rada proposes updating the orthography and introducing a new national typeface* [Electronic resource]. Retrieved from <https://detector.media/infospace/article/246988/2026-01-14-u-verkhovniy-radi-proponuyut-onovyty-pravopys-i-zaprovadyty-novyy-natsionalnyy-shryft/>

3. Fonts and their application in label and packaging design [Electronic resource]. (n.d.). Retrieved from <https://tcd.kiev.ua/uk/dizajn-upakovki-stvorennya-etiketki/>

4. Fonts in advertising: The psychology of fonts (newspapers, television, internet, outdoor advertising) [Electronic resource]. (n.d.). Retrieved from <https://psiukrearth.ru/psihologija-biznesu/7757-idei-dlja-biznesu-jak-pravilno-sklasti-katalog.html>

5. Hrabovskyi, Y.; Minukhin, S.; Brynza, N. Development of an information support methodology for quality assessment of the prepress process. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, [S. l.], v. 6, n. 2 (120), p. 30–40, 2022. DOI: 10.15587/1729-4061.2022.266907. Disponivel em: <https://journals.urau.ua/eejet/article/view/266907>. Acesso em: 20 feb. 2025.

6. Jack Astley, Hannah A.D. Keage, Ellen Kelson, Rebecca Callahan, Jessica Hofmann, Myra Thiessen, Mark Kohler, Scott Coussens, Font disfluency and reading performance in children: An event-related potential study, *Brain and Cognition*, Vol. 169, 2023, doi.org/10.1016/j.bandc.2023.105986.

7. Krichevsky, V. (n.d.). *Typography in terms and images* [Electronic resource]. Retrieved from <http://www.stroganovka.ru/typography/tipografika-v-terminah-i-obrazah-vladimir-krichevskij.html>

8. Mayik L., Dubnevych M., Holubnyk T., Selmenska Z., Kovalskyi B. The information technology for the formation of high-quality visual content of newspaper publications // *CEUR Workshop Proceedings*. – 2024. – Vol. 3675 : Proceedings of the 5th International workshop on intelligent information technologies & systems of information security with CEUR-WS, Khmelnytskyi, Ukraine, March 28, 2024.. – P. 52–71.

9. Melnyk, R. (2023, September 19). *A state bank of Ukrainian typefaces will be established in Ukraine* [Electronic resource]. Retrieved from <https://detector.media/infospace/article/217024/2023-09-19-v-ukraini-stvoryat-derzhavnyy-bank-ukrainskykh-shryftiv/>

10. The role and place of typography in graphic design [Electronic resource]. (n.d.). Retrieved from http://www.tpm.mdk.ksue.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=12:11&catid=1:2010-04-01-20-30-35&Itemid=18

11. Vasiuta, S. P., Khamula, O. H., & Kuts, Ya. Y. (2020). *Technological features of typeface design for electronic publications: Monograph*. Lviv: Ukrainian Academy of Printing.

12. Vasiuta, S., Tymchenko, O., Kunanets, N., Sosnovska, O., & Khamula, O. (2021). *Synthesis and research of a model of factors of infographics compositional design with elements of visual communication*. *CEUR Workshop Proceedings* this link is disabled. 303-322.

13. Wallace Shaun *Towards Individuated Reading Experiences: Different Fonts Increase Reading Speed for Different Individuals* *ACM Transactions on Computer-Human Interaction* Vol. 29, No. 4 (August 2022), pp. 1–56 <https://doi.org/10.1145/3502222>

doi: 10.32403/0554-4866-2026-1-91-20-32

THE PROCESS OF CREATING AN ORIGINAL TYPEFACE AS A FACTOR IN SHAPING CONTEMPORARY TYPOGRAPHIC CULTURE

M.M. Dubnevych¹, Z.M. Selmenska²

1. *Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-7089-0190> e-mail: dubnevychmyroslava@gmail.com*

2. *Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine <https://orcid.org/0000-0002-9514-7923> e-mail: zorselm@gmail.com*

The article examines the comprehensive process of creating a new original typeface as the result of the integration of artistic design, typographic principles, and digital technologies. The relevance of developing original typefaces is substantiated in the context of the rapid growth of digital communication, increasing demands for visual identity, and the need to strengthen nationally oriented typographic culture.

The main stages of typeface design are analyzed, including concept development and stylistic definition; analysis of existing analogues and determination of functional purpose; construction of basic glyphs and proportional systems; development of a modular grid, rhythm, and letter spacing; digital vectorization of characters; kerning and tracking optimization; and legibility testing across different scales and reproduction media. Special attention is paid to the specifics of Cyrillic type design, the consistency of letterform plasticity, and the integrity of the overall type system.

Quality criteria for an original typeface are defined, including functionality, ergonomics, technological accuracy, visual stability, and adaptability to contemporary publishing, printing, and digital environments. The practical outcomes of the study may be applied in design education as well as in professional practice related to the development of corporate and experimental typefaces.

Keywords: *Typography, typeface, grapheme, glyph, FontLab, FontForge, stroke contrast, typeface dynamics.*

Стаття надійшла до редакції 26.01.2026.

Received 26.01.2026.

Стаття прийнята 20.05.2026.

Accepted 20.05.2026.

Опубліковано 30.05.2026.

Published 30.05.2026.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© М.М. Дубневич, З.М. Сельменська